

• • • • • *Dat we niet langer economisch kunnen groeien terwijl we ongebreideld gebruik blijven maken van het natuurlijk kapitaal dat ons ter beschikking staat mag duidelijk zijn. De ‘Verklaring voor Groene Groei’, geïnitieerd door de OESO en in 2009 ondertekend door de Raad van Ministers, onderstreept dat groen en groei samen kunnen én moeten gaan. Dat moet lukken als men de impact op het milieu loskoppelt van economische groei, en consumptie- en productiepatronen verder ‘vergroent’. Groene Groei moet ook inclusief zijn. De Raad gaf de OESO het mandaat om een ‘Groene Groei-Strategie’ (GGS) te ontwikkelen om op een zo’n efficiënt mogelijke manier de transitie te maken naar een duurzame, groenere economie.*

Meer informatie

over de activiteiten van de OESO op het gebied van Groene Groei:

Algemeen: <http://www.oecd.org/greengrowth/keydocuments.htm>

Landbouw: <http://www.oecd.org/agriculture/sustainable-agriculture/greengrowthforfood-agricultureandfisheries.htm>

Groene Groei: geen woorden maar daden

Voor de agrofoodsector is Groene Groei om meerdere redenen relevant; niet in de laatste plaats omdat de sector zonder Groene Groei er niet in zal slagen de productiviteitsgroei te realiseren die nodig is om tegen 2050 2 miljard extra monden te voeden. De druk op het gebruik van productiemiddelen als land, water, energie, landschap en biodiversiteit is groot. Ook de agrofoodsector zelf draagt daartoe bij. Verder zijn de activiteiten van de sector niet alleen van invloed op klimaatverandering, maar deze is zelf ook zeer gevoelig voor klimaatverandering.

Volgens de OESO moet een ‘Groene Groei-Strategie’ voor de agrofoodsector gericht zijn op het verhogen van productiviteit gekoppeld aan duurzaam beheer van schaars natuurlijk kapitaal (duurzame intensifiëring). Het gaat hierbij bijvoorbeeld om het terugdringen van voedselverliezen en verspilling in de keten, maar ook om het verlagen van de koolstofintensiteit en het terugdringen van de negatieve milieueffecten. Om deze doelstelling te bereiken zijn innovatie, R&D en technologie-overdracht onmisbaar, en in verband hiermee ook duidelijke afspraken over intellectueel eigendomsrecht. Verder zouden de kosten van negatieve milieu-effecten van productie en consumptie gereflecteerd moeten worden in de prijzen. Aan de andere kant kan de sector ook meer gebruikmaken van de positieve effecten op het milieu van de landbouw en de voorziening van publieke goederen. Denk aan de rol van de landbouw in het vastleggen van koolstof, bij het waterbeheer en de bescherming van biodiversiteit.

Hoewel de GGS in eerste instantie nationale overheden een toolkit aanreikt om de transitie naar een groene economie te maken, is het uitdrukkelijk een gezamenlijke inspanning met de private sector en niet-gouvernementele organisaties. De OESO ziet voor de overheid een rol weggelegd wanneer de markt om wat voor reden dan ook faalt om de negatieve milieu-effecten van productie en consumptie terug te dringen en de juiste prijsignalen af te geven. Met andere woorden, voor het creëren van een enabling environment.

‘Strategie groene groei kost inspanning, maar biedt ook nieuwe kansen’

Stapsgewijs

Hoe je het ook wendt of keert, uiteindelijk moet de groene groei komen vanuit de private sector. Een sleutelrol in de transformatie naar groene groei is weggelegd voor innovatie, R&D en technologie-overdracht. Maar dat alleen is niet voldoende om economische groei te ontkoppelen van milieu-impact. Nieuwe bedrijfsmodellen moeten deze transitie ondersteunen. In het rapport ‘Why Business Models Matter for Green Growth’, bekijkt de OESO aan de hand van 55 casestudies wat mogelijke succesfactoren en belemmeringen zijn.

Groene elementen, die uit verschillende bedrijfsmodellen naar voren komen, zijn groene producten of processen, afvalverwerking, alternatieve energiebronnen, optimalisering van ICT, functionele verkoop en beheersdiensten, innovatieve financieringsystemen, duurzame mobiliteitssystemen, industriële symbiose, of groene buurten en steden. Sommige bedrijfsmodellen richten zich op het vergroenen van hele systemen (systeeminnovaties), terwijl andere modellen uitgaan van stapsgewijze veranderingen of van de levenscyclusbenadering.

Het ontbreken van vraag vanuit de markt, gebrek aan kennis en personele middelen, beperkte toegang tot financiële middelen, beperkingen van intellectueel eigendomsrecht en overheidsbeleid echter kunnen de ontwikkeling en implementatie van groene bedrijfsmodellen behoorlijk frustreren.

Gelijk speelveld

In maart 2013 heeft minister Kamp van Economische Zaken een brief naar de Tweede Kamer gestuurd over de ambities van het kabinet voor Groene Groei. Net als de OESO ziet het kabinet in dat een 'Groene Groei-Strategie' weliswaar een forse inspanning vraagt, maar ook kansen creëert en dat dat niet gaat zonder versterking van de innovatiekracht. De vier pijlers die minister Kamp in de brief noemt (slimme inzet marktprikkels, een stimulerend kader met dynamiek bevorderende wet- en regelgeving, innovatie en overheid als netwerkpartner) sluiten naadloos aan op de visie van de OESO op de rolverdeling tussen overheden en de private sector. Ook de acht domeinen waarop het kabinet wil inzetten, zien we in het werk van de OESO terug.

Zoals minister Kamp in zijn brief aangeeft, is het voor Nederland met zijn open economie een internationale aanpak essentieel om te kunnen opereren binnen een gelijk speelveld. Tegen deze achtergrond heeft de OESO-Raad op initiatief van Nederland aanbevelingen aangenomen voor het beoordelen van de duurzaamheid van biobasedproducten. Daarom ook brengen we op terreinen waar Nederland vooroploopt - denk aan duurzame landbouw en voedselvoorziening of de biobased economy - graag onze ervaring en kennis in.

Carla Boonstra, Landbouwraad bij de PV-OESO

Dialogo tussen OESO en de agrofoodsector

De OESO is in eerste instantie een organisatie waar nationale overheden elkaar treffen om te praten over gezamenlijke problemen. Zo leren de overheden van elkaar en houden elkaar een spiegel voor om zo te komen tot beleidsoplossingen. De uitwerking van beleid op het bedrijfsleven, en daarmee ook op de sociaaleconomische doelstellingen kan daarvan niet los gezien worden. Daarom is input vanuit de private sector essentieel voor betere beleidsontwikkeling en -evaluatie. Zo organiseerde de OESO alleen afgelopen jaar al een drietal evenementen waar betrokkenen vanuit zowel de publieke en private sector als het maatschappelijk middenveld en de onderzoeksweld met elkaar konden discussiëren over Groene Groei.

Green Growth Knowledge Platform

Het Green Growth Knowledge Platform organiseerde in 2013 een conferentie over de rol van de private sector in de implementatie van groene groei strategieën in het algemeen. Secretaris-Generaal Angel Gurría van de OESO zei in zijn openingswoord dat iedereen inmiddels wel overtuigd is van het nut en de noodzaak van Groene Groei en dat het nu tijd is om die te gaan verbinden met mondiale waardeketens. Als keynote speaker was oud-premier Balkenende uitgenodigd om uit hoofde van zijn huidige functie als voorzitter van Dutch Sustainable Growth Coalition (DSGC) zijn visie te geven op de vergroening van mondiale waardeketens. Aan de hand van voorbeelden als de DSGC en het Initiatief Duurzame Handel (IDH) liet hij zien dat er wel degelijk een business case valt te maken voor Groene Groei.

De deelnemers aan de conferentie waren het eens dat geïntegreerde bedrijfsrapportages wezenlijk onderdeel uitmaken van een GGS. Om resultaten te kunnen meten, beheren en waarderen, maar ook om aan de buitenwereld zichtbaar te maken wat je doet. Hoe invullingen te geven aan zichtbaarheid, traceerbaarheid en transparantie blijkt echter voor velen nog een uitdaging. Hier is duidelijk een rol weggelegd voor de OESO. Het ontbreken van een kant-en-klaar bedrijfsmodel en een duidelijke business case kan voor bedrijven een obstakel te zijn om bedrijven het pad van groene groei op te gaan, in het bijzonder voor het mkb. Verder is onder bedrijven duidelijk behoefte aan algemene spelregels. De wil om groen te gaan is er over het algemeen wel, maar er moet wel een gelijk speelveld zijn om de extra inspanningen te kunnen rechtvaardigen. Hoe om te gaan met overheidsmaatregelen ter bescherming van nationale groene industrieën is dan ook een serieus punt van zorg.

BIAC

BIAC (The Business and Industry Advisory Committee van de OECD) organiseerde in het voorjaar van 2013 samen met de OESO een workshop over 'Groene Groei in de Agrofoodketen: wat is de rol van de private sector?'. Nederland liet bij monde van professor Martin Kropff, rector-magnificus van Wageningen Universiteit, zien hoe de Nederlandse agrofoodsector zich een weg zoekt naar de top door duurzame, innovatieve groei. Kropff ging in op het belang van de Nederlandse groeidiamant, co-innovatie en inzet op meer met minder (efficiënt gebruik van natuurlijk kapitaal, systeeminnovaties, biobased economy), het toevoegen van hoge waarde en het ontwikkelen van een leidende internationale positie.

Food Chain Analysis Network

Het Food Chain Analysis Network (FCAN) van de OESO hield in 2013 een bijeenkomst met als thema 'Voedselverspilling door de keten heen'. FoodDrinkEurope (Europese koepelorganisatie voor de levensmiddelen- en drankenindustrie) vertelde over de 'Joint Stakeholder Declaration on Food Wastage: Every Crumb Counts' die de industrie heeft aangenomen niet alleen om voedselverspilling tegen te gaan maar ook om de levenscyclusbenadering in de keten te bevorderen en een bijdrage te leveren aan Europese, nationale en mondiale initiatieven. Parallel daaraan heeft FoodDrinkEurope een online toolkit ontwikkeld voor producenten. Piet Nell, van de Nederlandse firma Provalor, liet zien hoe je met het valoriseren van afval van groenten en fruit toch een belegde boterham kunt verdienen.